

Medborgarinitiativets titel

Finlands frånträdande av Ottawakonventionen

Datering av initiativet

6.12.2024

Initiativets form

Förslag om att lagberedning ska inledas

Innehållet i initiativet

Syftet med initiativet är att uppmuntra riksdagen att inleda behövliga lagstiftningsförberedelser för att frånträda Ottawakonventionen.

Motivering

När Finland anslöt sig till Ottawakonventionen om förbud mot truppminor 2012 var det geopolitiska läget väsentligt annorlunda än i dag. I Europa rasar ett krig där angriparen, vårt grannland Ryssland, hänsynslöst använder truppminor mot Ukraina. Finland försvarar nu Natos längsta landsgräns mot Ryssland. Det är frågan om förändringar som är väsentliga också med avseende på den internationella avtalsrätten. Med dessa förändringar som grund kan Finland som suverän stat välja att frånträda Ottawakonventionen med sex månaders varsel utan att kränka internationell rätt.

Beslutet om anslutning till Ottawakonventionen var politiskt och fattades av riksdagen på framställning av regeringen. Det är så man gör i en demokrati. Försvarsmakten rådfrågades dock, och därför anslöt sig Finland till konventionen först tretton år efter att den trätt i kraft. Det krävdes tid och tilläggsanslag för att ersätta truppminorna med andra lösningar. Truppminornas avskräckande verkan – den minskräck som fiendens infanteristyrkor känner – kan dock inte ersättas fullt ut med andra medel.

Rysslands omfattande angrepp på Ukraina har visat att en massiv användning av infanteri åter blivit en del av krigsbilden. Man måste också ta hänsyn till att den tekniska utvecklingen fördunklat skillnaden mellan truppminor och andra minor. Den vapentekniska utvecklingen kan alltså förändra minornas roll, vilket gör att Ottawakonventionen allvarligt kan begränsa utvecklingen av vårt försvar.

Beslutet att frånträda Ottawakonventionen är ytterst ett politiskt beslut. Det är i sista hand riksdagen som avgör frågan. Försvarsmakten bör höras också den här gången. Det kunde till exempel ske i samband med den försvarspolitiska redogörelse som bereds för närvarande. Som medlem i försvarsalliansen Nato bör Finland också höra våra allierade. Det är ändå det suveräna Finland som fattar beslutet.

I enlighet med bestämmelserna i Ottawakonventionen börjar frånträddandet gälla sex månader efter det att anmälan om detta lämnats. Om Finland är part i en väpnad konflikt den dag då frånträddandet av konventionen träder i kraft, börjar frånträddandet inte gälla förrän konflikten har upphört.

Ottawakonventionen innehåller ingen bestämmelse som gör det möjligt att avbryta uppfyllandet av åtagandena enligt konventionen ens vid en väpnad attack.

I det nuvarande säkerhetsläget utgör detta en uppenbar risk för Finland. Finland bör besluta om frånträddande så snart som möjligt.

Det skulle återge Finland handlingsfrihet i frågan. Beslut om huruvida truppminor ska återinföras som ett element i det finska försvaret kunde då fattas särskilt i ljuset av det rådande säkerhetsläget.

Ansvarspersoner

Jussi Niinistö

Henri Vanhanen

Pasi Patokallio

Hannu Himanen

Mika Aaltola

Juhani Kaskeala

Jaakko Iloniemi